

- SAVUNMA SUSMADI, SUSMAYACAK! • MÜLTECİLER, PANDEMİ VE ARTAN SORUNLAR
- HEMŞEHİRİMİN HİKAYESİ • ÇYDD SÖYLEŞİLERİ • BİR KÜLTÜR VAHASI: MERSİN LİSESİ
- YARATICI YAZARLIK • ATAŞLILAR, ATAŞ'I ANLATMAYA DEVAM EDİYOR • MOR SOHBETLER
- MEGARON • 50 METREKARE • KİTAPLARDAN FIŞKIRAN EKOLOJİ
- KALEMDEN KAMERAYA, YAZIDAN PERDEYE • MEHMET FATİH TRAŞ KÜTÜPHANESİ

**AKDENİZ AKŞAMLARI SAYISI
TEMMUZ 2020****Katkıda Bulunanlar:**

Aysun Koç Aydoğan, Bediz Yılmaz,
Birgül İmece, Burçak Görel, Celalettin Kara,
Fatma Işık Tuğcu, Galip Deniz Altınay,
Hediye Eroğlu, Kader Çetintaş,
Mehmet Oktay Buğa, Mithat Fabian Sözmen,
Onur Aytaç, Sema Uğurlu Canpolat,
Ulaş Bayraktar

İmtiyaz Sahibi:

Ayraç Kafe Eğitim Organizasyonu
Tic. ve San. Ltd. Şti. adına
Sahibi: Ulaş Bayraktar

Adres: Güvenevler Mahallesi 18. Cadde
Düzgün Sitesi C Blok Dikenliyol
33090 Yenişehir/Mersin
Telefon: 0324 422 64 14

Tasarım

Nilgün Yardımcı

Yayın Türü

Kültürhane'nin süresiz ve ücretsiz yayımıdır.

Kapak Resmi

Hasan Canel
İsimsiz (Kapak Detay)
Teknik: Yontu
Malzeme: Ahşap

Basım Yeri:

Bülent Şahin Matbaa Çankaya Mah.
4738 Sk. No:18/B Akdeniz/Mersin
Telefon: 0324 238 26 49
mail: bulentsahinmatbaa@gmail.com

www.kulturhane.org adresinden
yayınımızı dijital olarak görüntüleyebilirsiniz.

**Kültürhane'nin etkinliklerinden
haberdar olmak isterseniz**

e-posta grubumuza üye olmak için
kulturhane@kulturhane.org
adresine bir mail

**Whatsapp iletişim grubumuza
üye olmak için**

0543 423 42 63 nolu telefona
bir whatsapp mesajı atabilirsiniz.

4-5	Kültürhane'den Kısa Kısa
6	Kapak Konusu > Mersin'de bir Ahşap Heykel- Yontu Sanatçısı: Hasan Canel
7	Hukuk Sohbetleri > Savunma Susmadı, Susmayacak!
8-9	Maya Göç(men) Hikayeleri > Mülteciler, Pandemi ve Artan Sorunlar
	
10	Hemşehrimin Hikayesi > Adalı Bodrum Sandaletçisi Ahmet Yeşilirmak
11	ÇYDD Söyleşileri > Kadın Üreticiler Mezitli'nin Toprağını Filizlendiriyor
	
12 - 13	Menü
14 - 15	Tarihte Bu Ay > Bir Kültür Vahası: Mersin Lisesi
16	Yaratıcı Yazarlık > Kültürhane'de Yaratıcı Yazarlık Atölyeleri
17	Yumuktepe Söyleşileri > Ataşlılar, Ataş'ı Anlatmaya Devam Ediyor
18	Mor Sohbetler > Kendin Olabilmenin Onuruyla; "Aynı Gökkuşağının Altında"
19	Megaron > Bu Yaz Havuza Girenlerden misiniz, Girmeyenlerden misiniz?
20	Çitta > 50 Metrekare
21	Sakin Köşe > Kitaplardan Fışkıran Ekoloji
22 - 23	Kültürhane Sinema > Kalemde Kameraya, Yazıdan Perdeye
24	Mehmet Fatih Traş Kütüphanesi

Merhaba,

Aylardan Temmuz, mevsimlerden yaz... Hava hem kavuruyor, hem de nemle nefesleri kesiyor. Bizler de 'Hele bir de aylardan Temmuz ise' diyerek Akdeniz Akşamları şarkısını dilimize tutturduğumuz 5. sayımızla sizlere 'merhaba' diyoruz.

Acemilikle yola çıktık; araya giren pandemi döneminde evlerimizden kendimize yeni yollar bulmaya çalıştık; Kültürhanemizin tekrar açılmasıyla deneyimlerimizi harmanlayıp sizlere ulaşmanın yeni yöntemlerini denedik... Kısa gibi gözükse ama içinde yüzlerce program, birbirine tutunan binlerce umutlu yürek, kocaman gülüşler olan yayınlarımızla ve pek güzel yorumlar alan Menüümüzle daha da uzun sürmesini dilediğimiz bir yolculuğa hep beraber devam ediyoruz.

Peki bu yolculukta sınırları yok saydığımız etkinliklerimize bir yenisini daha ekledik desek aklınıza ne gelir? Biz, Paris'te yaşayan rehber Emre Ülker'e ekranlarımızdan el salladık, buluştuk ve onunla yeni bir programa başladık. Evde otururken bizimle Paris'i karşı karşıya gelebileceğinizi biliyor musunuz? Kültürhane facebook hesabından canlı yayınladığımız 'Bize Her Yer Paris' programını henüz izlemediyseniz şansınızı kaçırmadınız. Her cuma öncelikle yüreklerimizi sonra internetimizi açıp Paris'i dolaşacağız bundan böyle. Sınırsızlığın tadını bir kez aldık, bir daha bırakmaya niyetimiz yok. Önümüzdeki haftalarda açıklayacağımız yeni sürprizlerle, dünya kazan biz kepçe dolaşıp durmaya niyetliyiz.

Mersin'in yaylalarının estiği, kent merkezinin kendini kavurucu sıcaklara teslim ettiği zamandır temmuz ayı. Yaylası olan şanslı Mersinlilerden seniz taşı tarağı toplayıp serin havaya çekilmenin zamanı çoktan gelmiştir. Kent merkezi ve dost muhabbeti ise bize emanet... Yokluğunuzda iyi bakacağız, söz. Hem öyle "yayladayım, şehir dışındayım" bahanelerini dinlemiyoruz, olduğunuz her yere, internet sınırları içindeyseniz Kültürhanemizi sizlere ulaştırmaya devam ediyoruz. Teknolojinin el verdiği ölçüde, yürek bağlarımızın da yeterince güçlü olduğuna inanarak yazın sizi yalnız bırakmamaya niyetliyiz. Ayrıca pazar hariç her gün saat 10.00-

20.00 saatleri arasında fiziksel mesafe ve maske takma kurallarına uyarak mekanımızda buluşmamız için hiçbir engel yok. Her pazartesi sevgili Ulaş Bayraktar ile kente dair gevezelikler yaptığımız programımız Viva Mersin'i izlediyseniz belki görmüşsünüzdür; fonda omzumuzu destekler gibi duran, bol marifetli ve pek şahane espresso yapan yeni kahve makinemizle ve her ay eklenen yeni tatlarımızla özellikle terasta sizleri bekliyor olacağız. Şimdi yaylada olanlar düşünsün :)

Kente siz yokken iyi bakacağımıza söz verdik, elinizdeki sayımızla sizi biraz gündemden, epeyce de kentten haberdar edeceğiz... Kültürhanemizin dayanışma raflarında gördüğünüz ahşap yontulara hayat veren Hasan Canel söyleşisi, mülteciler ve son dönemde yaşadıkları sorunlar, Ankara'da direnen baroların sesi, geçtiğimiz ay programa konuk ettiğimiz Ataşlılar, bugün Tevfik Sırm Gür Lisesi olarak bildiğimiz Mersin Lisesi'nden anılar, Kıbrıs'taki LGBTI+ hareketinin umutlu haberleri, yaratıcı yazarlık serüveni, Mersinli Bodrum Sandaletçisi Adalı'nın hikayesi, Kooperatiflerin kadın üreticiler için önemi ve çok daha fazlası için sizi sayfamızla baş başa bırakıyoruz... Maya Demeğ'inin 20 Haziran Dünya Mülteciler günü vesilesiyle yaptığı yayının yazısı bu ay bir konuk yazardan geldi: etkinliği bizim için yazan gazeteci arkadaşımız Hediye Eroğlu'na ayrıca teşekkür ederiz. Geçtiğimiz aylarda Caretta adıyla yer alan sayfamız bundan böyle Kültürhane'nin kardeş organizasyonu olan ÇITTA (Çukurova Tohum Toprak İnsan Atölyeleri) adıyla temiz gıda ve tarım konusunda derdi olan, emek verenlerin sesiyle devam edecek. Sinema'dan Çıkmış İnsan programı kısa bir tatile girdi ancak menümüzde sinema yazıları devam ediyor. Sosyal medya yayınlarımız ve menümüzle ilgili her türlü öneri, eleştiri ve katkınız bizim için çok değerli. Hem bedenimizi hem yüreğimizi kavuran Temmuz ayında dayanışmanın, birlikteliğin umuduyla içimize su serpmekten başka çaremiz yok... Bir sonraki aya kadar sağlıklı, dostlukla...

Aysun Koç Aydoğan

SİNEMADAN ÇIKMIŞ İNSAN

Galip Deniz Altınay ve Onur Aytaç'ın sunumuyla gerçekleşen Sinemadan Çıkmış İnsan Haziran ile birlikte "Yeni Normal"e geçilen yaz günlerini festivaller ile karşıladı. We Are One Film Festivali'nin etkinliklerinden Documentarist'e festivallerin detaylarını, bu yıl gösterimlerini online olarak gösteren Filmmor Kadın Filmleri Festivali'nin ve bu yıl ilki düzenlenen Uluslararası Göç Filmleri Festivali'nin programlarını izleyicilerle paylaştı. Sinemaların açılmasının ardından yaşanabilecek süreci, İKSV'nin online film seçkileri hakkındaki değerlendirmeleri, Alt-yazı'nın 'İzliyorum' videolarıyla ilgili bilgileri ve önerileri de gündemine alan Sinemadan çıkmış insan "sinemadan çıkmış insan'lar olabileceğimiz günlerde buluşmak umuduydu..." temmuz ayı itibarı ile yayınlarına bir süre ara vereceğini duyurdu.

(2-9-16-23 Haziran 2020)

RESİM OKUMALARI

Kültürhane'de D5 sanat ortamı işbirliğiyle gerçekleştirilen Resim Okumaları'nda birbirinden farklı eserler çeşitli açılardan ele alındı. Veli Mert ve Şeref Erol 4 Haziran'da gerçekleştirdikleri yayında Giotto Di Bondone'in "Ağır" resmini, 11 Haziran'da ise Michelangelo Merisi Da Caravaggio 'a ait "Kuşkucu Thomas" eserini ele aldılar. Kerem Ozan Bayraktar'ın da katılımıyla gerçekleşen 18 Haziran tarihli yayında ise Rembrandt Van Rijn'in "Dr. Nicolaes Tulp'un Anatomik Dersi" resmi üzerine duruldu. Resim Okumaları programı Kültürhane Facebook sayfasında canlı olarak izleyici ile buluştu.

(4-11-18 Haziran 2020)

SAĞLIK OLSUN

Mersin Tabip Odası Başkanı Dr. Mehmet Antmen, Kültürhane'nin Youtube kanalında yayınlanan 'Sağlık Olsun' programına konuk oldu. Programda Ulaş Bayraktar'ın sorularını yanıtlayan Antmen, Covid-19 salgınına dair Mersin, Türkiye ve dünya ölçeğindeki son durumu değerlendirdi. Mersin'de tedbirlerin gevşetilmesi sonrası ciddi bir ikinci dalganın kendini hissettirdiği uyarısı yapan Antmen, "Mersin'e özel önlemler alınması gereken bir noktadayız" dedi.

(7 Haziran 2020)

PSİKOLOJİ SOHBETLERİ

Aysun Koç Aydoğan'ın hazırladığı, Psikolog Çağla Aykın Kuriş 'in konuk olduğu Psikoloji Sohbetleri 'Nefret' duygusunu ele aldı. "Neden nefret ediyoruz?" sorusunu cevap üreten program, medyada, sokakta, toplumsal ve bireysel ilişkilerin içinde karşılaşılan, bilerek ya da bilmeyerek içselleştirilen, yeniden üretilen, pek çok olumsuz sonucun altında yatan nefret duygusunu birey üzerinden ele alıp yine gündelik yaşama ve dünya gündemini meşgul ettiği noktalara uzandı. Karantina döneminde evden kaydedilerek yayınlanan söyleşiler, bundan böyle Kültürhane'den canlı olarak paylaşıldı ve canlı yayınlanmaya devam edecek.

Psikoloji sohbetlerinin 24 Haziran'da yayınlanan bölümüne ise Psikolog Burak Aslan konuk oldu. "Sınav Kaygısı" ile ilgili gençlerin yaşadığı süreçlere ışık tutan Aslan, yaklaşık 2.5 milyon öğrencinin COVID 19 Pandemi koşulları altında ter döktüğü üniversite sınavı ile ilgili ailelerin de tutumlarına değinerek gençlere tavsiyelerde bulundu.

(12-24 Haziran 2020)

YUMUKTEPE KENT SOHBETLERİ

Ziya Aykın ile Yumuktepe Kent Sohbetleri, Tevfik Sırmı Gür olacak Mersin'in ilk lisesinin mezunlarıyla bir araya gedi. Mezun olduktan sonra bile liseleri ve kentleri ile bağlarını koparmayan, kentin kültürel yaşamına hala önemli katkılarda bulunan bu topluluğun üyeleri ile bir lise üzerinden Mersin'i, Mersin'in sosyal ve kültürel hayatını konuştu, mazisine ışık tuttu.

(13 Haziran 2020)

VİVA MERSİN

Aysun Koç Aydoğan ve Ulaş Bayraktar'ın Mersin gündemine dair gevezelikleri Viva-Mersin uzun bir aradan sonra tekrar izleyiciyle buluştu. Eskiden olduğu gibi hafta başında önceki haftanın gelişmelerinin ve yeni haftanın ajandasının konuşulan programda Büyükşehir Belediyesi'nin Mülteciler Günü açıklaması, belediyelerin tarımsal üretim ve kooperatifleşme çalışmaları ile şeffaflaşma adımları, normalleşme adımlarının seyri gibi başlıklar ele alındı. Viva-Mersin her pazartesi izleyici ile buluşmaya kaldığı yerden devam edecek.

(15-22 Haziran 2020)

MESAFELER ÖTESİ BULUŞMALAR

Kültürhane'nin Youtube kanalında yayınlanan Mesafeler Ötesi Buluşmalar'ın yedinci programında Aysun Koç Aydoğan suyun öte yanına uzandı ve Yunanistan'ın başkenti Atina'dan Selma Toluay'a bağlandı. İki yıldır Atina'nın Nea Smyrni bölgesinde yaşayan, Türkiye'deyken uzun yıllar turizm sektöründe çalışan ve pandemiyi hem Türkiye'de hem de Yunanistan'da gözlemleyebilen Toluay, pandeminin Yunanistan'daki seyrini, yaşanan deneyimleri ve gündelik hayatın nasıl ilerlediğini aktardı.

(17 Haziran 2020)

MEGARON

Sema Uğurlu Canpolat'ın hazırladığı Megaron'un verdiği kısa aradan sonra yayınlanan 9. bölümünde Covid-19 sonrası tasarım dünyasının ürettiği ürün tasarımlarını, iç mekan düzenlemelerini, açık alan ve kentsel tasarım önerilerini izleyiciyle paylaştı. Megaron'un 10. Bölümünde ise Kentsel Tarım konusu ele alındı. Kentsel Tarım dair gündemde olan projelerin değerlendirildiği yayında Kent Araştırmacısı Melike Selin Durmaz Ekenler konuk oldu.

(16-23 Haziran 2020)

EMRE ÜLKER ile BİZE HER YER PARIS

Kültürhane "Emre Ülker ile Bize Her Yer Paris" adlı yeni programı ile evden çıkmamaya özen gösterdiğimiz günlerde izleyicilerini Paris turuna çıkarıyor. İlk yayını yapan programda 20 yıla yakın zamandır kültürel rehberlik yapan Emre Ülker'in mihmandarlığında Paris keşfe çıkıldı. Paris'i ziyaret etmiş olanların dahi kente, kentin tarihi ve kültürel yaşamına dair birçok yeni bilgi edineceği program, izleyenleri bu keyifli tura davet ediyor.

(20 Haziran 2020)

MERSİN'DE BİR AHŞAP HEYKEL YONTU SANATÇISI: HASAN CANEL

Burçak Görel

Ahşap Heykel- Yontu Sanatçısı Hasan Canel: "Her zaman kente sanatsal anlamda bir değer kazandırmak için çalıştım. Bir kişiyi bile çalışmalarım ve çabamla meraklandırabilirsem o benim için kazançtır"

Ahşap Heykel- Yontu Sanatçısı Hasan Canel kadın temalı, figüratif tarzda ahşap heykelleriyle önce Kültürhane raflarına, daha sonra ise Kültürhane Menü Akdeniz Akşamları Sayısı sayısının kapağına konuk oldu. Kentin kültür sanat yaşamına dair önemli faaliyetlerde bulunan Canel ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide, kendisini ve eserlerini daha yakından tanıma, kentin kültür sanat hayatına dair yaklaşımını dinleme fırsatı bulduk.

Hasan Canel, İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü, Resim-İş Bölümü'nden mezun oldu ve 1977-2003 yılları arası Mersin Tevfik Sırrı Gür Lisesi'nde Resim-İş Öğretmenliği yaptı. 14 yıl İçel Sanat Kulübü Yönetim Kurulu üyeliği ve 3 dönem boyunca İçel Sanat Kulübü Dergisi'nin genel yayın yönetmenliğini yürüttü. Mersin 68'liler Derneği Yönetim Kurulu üyeliği, Akdeniz Belediyesi Kent Konseyi yürütme ve kültür-sanat çalışma grubu yöneticiliği, Akdeniz Milli Eğitim Müdürlüğü sanat danışmanlığı gibi çeşitli faaliyetlerde bulunan Canel, kentin kültür sanat alanında atılan önemli adımlarının girişimci ve katılımcısı oldu.

Şimşirden cevize, portakaldan çama, ihlamurdan kavağa...

Ahşap yontu alanına okuldan aldığı altyapı sayesinde yöneldiğini belirten Canel, ilk olarak resim sanatıyla ilgilendiğini ancak zamanla heykelin, üç boyutlu yapısı ve mekanda yer kaplayan karakteriyle daha çok ilgisini çektiğini söyledi. Şimşirden cevize, por-

takaldan çama, ihlamurdan kavağa yaklaşık 30 çeşit ahşapla çalıştığını anlatarak, eserlerinde ahşabın doğasını ve dokusunu bozmamak amacıyla yalnızca yontu bıçağı ve zımpara kullandığını, vernik yerine ise ayakkabı cilası tercih ettiğini ifade etti.

Eserlerinde kadın, çocuk ve doğurganlık temaları üzerine çalıştığını söyleyen Canel, "Eserlerimde kadının doğurganlığını ön plana çıkartmak istiyorum. Kadını cinsel bir obje olarak gören yaklaşımın aksine, kadını yaşamın devamlılığının sağlayıcısı olarak gören bir yaklaşıma sahibim. Dolayısıyla eserlerimde de bu yaklaşımı yansıtmak istedim. Eserlerimdeki kadınların giydirilmemiş kadınlar olmasını cinsellik ve çıplaklıkla değil, estetik ve doğurganlıkla açıklıyorum. Bedenleri olduğu gibi yansıttığım ve insana ait bölgeleri saklamadığımda kendimi daha iyi ifade ettiğimi düşünüyorum" ifadelerini kullandı.

"Amacım sokaklarında gezdiğim bu kente kazandırmak"

Kentin kültür sanat yaşamına dair önemli faaliyetlerde bulunan Canel çıkış noktasının "Bu kente ne katabilirim?" sorusu olduğunu söyledi. Şu anda hayatta olmayan ancak Mersin'e resim sanatı alanında büyük katkıları dokunan Nuri Abaç, Cemal Turan, Doğan Akça gibi isimleri yaşatmak adına çalışmalar planlayan ve ilkini "Nuri Abaç Resim Festivali" ile hayata geçiren Canel "Salgın sebebiyle sekteye uğrayan bu festivallerin devam etmesini planlıyorum. Her zaman kente sanatsal anlamda bir değer kazandırmak için çalıştım. Sokaklarında gezdiğim bu kente kazandırmak, çoğaltmaktı amacım. Bir kişiyi bile çalışmalarım ve çabamla meraklandırabilirsem o benim için kazançtır" diye konuştu.

Hasan Canel, eserlerini ortaya koyarken temel amacının maddi gelir kaynağı değil bir tür paylaşım yaratmak olduğuna dikkat çekti. Canel'in çalışmalarına ve ayrıntılarına düzenlediği sergilerin yanı sıra sosyal medya hesaplarından ulaşmak mümkün.

SAVUNMA SUSMADI SUSMAYACAK!

Onur Aytaç

<https://youtu.be/0t9zJ9hDlKQ>

Barolara ilişkin tasarlanan değişikliğe karşı seslerini duyurmak için yollara düşen baro başkanları, yalnızca itirazlarını duyurmakla kalmadı, niçin karşı çıktıklarına tanık olmamızı sağladı.

Baroların yapısını değiştirmeye yönelik tasarımı, baro başkanları, avukatlar ve hukuk camiası tarafından tepkiyle karşılandı, büyük tartışmalara yol açtı. Kısa bir süre önce Kültürhane Hukuk Sohbetleri'ne konuk olan Mersin Barosu Başkanı Av. Bilgin Yeşilboğaz'ın da aralarında bulunduğu baro başkanları tasarıya karşı Ankara'ya doğru yürüyüş gerçekleştirdi. Baro başkanlarının dayatılmaya çalışılan "nispi temsil" ve "çoklu baro" yapısına karşı başlattıkları yürüyüşte polis tarafından yolları kesildi. Yol kesmeyle de kalınmadı, etrafları barikatlarla çevrilerek fiili gözaltı uygulaması yapıldı. Geceyi geçimleri için kendilerine gönderilen battaniye, sandalye ve yemeklere el konuldu.

Tüm bu hukuka aykırı uygulamalara ek olarak, Gaziantep Baro Başkanı Av. Bektaş Şarklı'nın sivil bir polis memuru tarafından itilip kakılması, bu uygulamaya itiraz eden Şarklı'ya polisin "Sen kimsin lan!" şeklinde bağırması dikkat çekti. LGBTİ+, kadın, göçmen ve çocuk hakları gibi insan hakları şemsiyesi altında değerlendirilecek önemli alanlarda hak savunuculuğu görevi olan barolara yönelik bu tutum, sembolik şiddet bağlamında ele alınmalıdır. Bu sebeple, bahsi geçen sorunun hepimize sorulmuş bir soru olduğunu düşünüyorum. Baro başkanı, savunma gibi temsil ettiği değerler nedeniyle 'özgül bir ağırlık' sahibi kuşkusuz. Ancak biz yurttaşların haklarını savunmak için yola çıktıklarının farkında mıyız? Böyle hukuksuz uygulamalara maruz kalmayı hak ediyor muyuz? Hukuk

devleti şimdilik neredeyse bir ütopyaya dönüşmüşken kanun devleti olmaktan bile uzaklaştığımızı görebiliyor muyuz?

Hukuk devleti olabilmek için son söz savunmanın

Bu fütursuz üslubu takınmakta herhangi bir beis görmeyen zihniyet, ne yazık ki yasalara bile uymayan 'polis devleti' olduğumuz gerçeğinden alıyor rahatlığını. Kabalığının ve şiddetinin arkasında böyle bir güven var. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının, anayasa ve kanunla güvence altına alınmasına karşın kullanılmaz

duruma geldiğinin apaçık göstergesi olan bu uygulamalar, gözlerimizin önünde yaşandı. Barolara ilişkin tasarlanan değişikliğe karşı seslerini duyurmak için yollara düşen baro başkanları, yalnızca itirazlarını duyurmakla kalmadı, niçin karşı çıktıklarına tanık olmamızı sağladı.

Meslek örgütlerine yönelik baskılarla sınırlı bir tartışma değil bu. Yalnızca ilgili mesleği icra edenleri değil, tüm halkı ilgilendiren bir problemle karşı karşıyayız. Bu noktada, bizler de İstanbul LGBTİ+ Onur Haftası Komitesi'nin bu yılki Onur Haftası teması olan "Ben Neredeyim?"e cevap niteliğinde "#Barodayım" diyerek yaptığı gibi bu hukuk mücadelesine destek olmak zorundayız. Aksi takdirde hiçbir zaman hakkımızı aramak için konuşma fırsatımız kalmayacak. Son söz her zaman olduğu gibi savunmanın: Avukatlar adliyelerden, barolardan ve yollardan sesleniyor: "Savunma susmadı, susmayacak!"

MÜLTECİLER, PANDEMİ ve ARTAN SORUNLAR

Hediye Eroğlu

<https://youtu.be/Ukv2Y0fSpEg>

Başta savaş olmak üzere hem ekonomik hem siyasal ve toplumsal problemlerle baş edemeyerek evini yurdunu terk etmek zorunda kalan mültecilerin sorunları pandemi döneminde hem arttı hem de ağırlaştı.

Dünya, 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü kapsamında kısa süreli de olsa 'mülteciler' gerçeği ile bir kez daha yüzleşti. En çok mülteci barındıran iller arasında yer alan Mersin ise 20 Haziran'da önemli bir etkinliğe ev sahipliği yaptı. Yeni tip koronavirüs ile mücadele sürecinde dezavantajlı grupta yer alan başta Suriyeli olmak üzere mültecilerin yaşadığı sorunlara ve taleplerine ulaşmada önemli çalışmalarına imza atan Maya Eğitim Kültür Araştırma Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, 'Pandemi Döneminde Mülteci Olmak' konulu bir söyleşi düzenledi. Kültürhane'den gerçekleşen ve moderatörlüğünü Bediz Yılmaz'ın yaptığı söyleşiye derneğin başkanı Volkan Gültekin de katıldı. Etkinlik sosyal medya üzerinden takip edildi.

Etkinlikte deneyimlerini paylaşan Abdullah ve Melal, çeviri ile yaşadıklarını anlatma fırsatı buldular.

"Mültecilik deneyimi herkes için acılarla yüklü bir süreç"

"Mültecilik deneyimi herkes için acılarla yüklü bir süreç" diyerek söze başlayan Bediz Yılmaz, 20 Haziran'ın önemini, mültecilerin buldukları yerlerde yaşadıkları sorunları kamuoyunun dikkatine daha fazla çekebilmek ve dayanışmayı daha net bir şekilde gösterebilmek olarak öne çıktığını vurguladı. Uzmanların mülteciler için pandemi sürecini; 'çifte kriz' veya 'afet üstüne afet' olarak tanımladığının da altını çizen Yılmaz, zorlu sürecin atlatılması adına daha çok çalışmaya ihtiyaç olduğunu belirtti.

"Mersin'de hiç iş imkanı yok, zorlanıyoruz"

Programa konuk olarak katılan ve deneyimlerini paylaşan Suriyeli sığınmacı Melal, 2,5 yıl önce Suriye'deki kötü ekonomik koşullar ve savaş nedeniyle Türkiye'ye göç kararı aldığını söylerken, geldiğinde bulunduğu ortamın, manzaranın anlatılan gibi olmadığını vurguladı.

Melal, ilk olarak İstanbul'a ulaştığını ancak kimlik çıkaramadığı için burada barınarak bu defa Mersin'e göç etmek zorunda kaldığını ve burada geçici koruma kimliği almayı başardığını söyledi. Ancak bu süreçte çocukları eğitimlerine devam edemeyen Melal, iş bulmakta da zorluk yaşadı.

"Çocuklarının eğitim hayatına devam edebilmesi için gerekli evrakları Gaziantep'ten almamız gerekiyordu, alamadık" diyen Melal, maddi durumlarının pandemiden önce de çok kötü olduğunu ve virüsün en büyük etkisinin kendileri için gelir kaybı olduğunu belirtti.

Melal, "Pandeminin Ramazan ayına denk gelmesi ile yaşam koşul-

larımız çok daha kötüleşti. Salgın süreci başladıktan sonra zaten az olan iş imkanı bitti. Sadece beslenmeyi, kirayı ve faturaları ödemek bile çok zor oldu. Ev sahibi ile konuştuk, ev sahibi birazcık empati gösterdi ama sonra yine parayı istemeye başladı. Kısa bir süre Mersin'de çalıştım ama sonrasında Türkçe bilmediğim için devam edemedim. Yaşamımızı sürdürebilmek için çocuklarımı bir süre çalıştı ama Covid-19 süreci ile çocuklarımı da işsiz kaldı" diye açıkladı. Pandemi sürecinde hiçbir yerden yardım almadıklarını vurgulayan Melal, "Pandemi başladıktan sonra önlemlere uymaya başladık ve buradaki arkadaşlarımızın yardımlarıyla süreci ilerletebildik. Hiçbir yerden yardım alamadık, sadece yakın arkadaşlarımdan yardım aldım" dedi.

"Lisans mezunu olmama rağmen inşaatla çalıştım"

5 yıl önce savaştan kaçarak geldiklerini belirten diğer Suriyeli konuk Abdullah ise, "Evliyim 2 çocuğum var. İlk başta güvenli bir yer bulmak için geldik buraya. Buraya gelir gelmez kimlik almaya çalıştık. Hem kalmamızı yasal hale getirmek için, hem de yardımlardan yararlanabilmek için. İş aradım ama çok zordu durum. İlk önce inşaatla işçi olarak çalıştım, lisans mezunu olmama rağmen. Sonra geçici okullarda çalıştım ve ardından Türkiye'deki okullara

alındım. Türk okullarında öğlen 2'ye kadar çalıştım ve temel ihtiyaçları karşılayabilmek için ikinci bir iş buldum. Durumumuz çok iyi değildi ama diğer insanlara göre iyiydi. Salgın sürecinde ikinci işimi kaybettim ve durumumuz git gide zorlaşıyor" dedi. 2 çocuğunun da ilkokula gittiğini söyleyen Abdullah, "Çocuklarım şimdi uzaktan eğitim görüyorlar. Uzaktan eğitim yeni bir yöntem olduğu için çok zorlukları oldu. Ben çocuklarıma destek olmaya çalıştım. Hem dilde hem iletişimde zorluk yaşadık. Evimizde gerekli ekipmanlar vardı ama evinde gerekli ekipman olmayan birçok kişi var, yardımcı olmaya çalışıyoruz" diye konuştu.

Suriyelilerin yüzde 87'si işini kaybetti

Salgın sürecinde Sağlık Bakanlığının belirttiği önlemlere uymaya çalıştıklarını söyleyen Abdullah, "Sürecin en başında para vererek aldık maskeyi ve diğer koruma malzemelerini ama sonradan eczanelerde bize tanınan maske hakları vardı ve bir defa maskeyi bedava aldık. Evim Viranşehir'de olduğu için her yere yakındı ve sağlık hizmetlerine kolay ulaşabildik" dedi. Bir araştırmaya göre

salgın sürecinde Suriyelilerin yüzde 87'sinin işlerini kaybetmesi üzerine konuşan Abdullah, "Zaten benim kaybettiğim işim ek işimdi. Ekonomik olarak bizi zor etkiledi bu durum. Suriyelilerin çoğu Mersin'de lokantada, nakliyede çalışıyordu. Salgın sürecinde işlerini kaybettiler ve elimde sayıca oran yok ama çok kişi işini kaybetti. Çevremdekilerin çoğu yardım alamadı bu süreçte. Kaynak çok az, belirli kurumların dağıttığını duyduk ama benim çevremde hiç kimse bu yardımlardan faydalanamadı" dedi.

Dünya Mülteciler Günü, Birleşmiş Milletler tarafından 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 50'inci yılı olan 20 Haziran 2001'de kabul edildi.

Bugün dünya genelinde 79,5 milyon insan yerinden edilirken bunların 26 milyonu mülteci konumunda. 45,7 milyon insan kendi yurdu içerisinde göç etmek zorunda kalıyor ve 4,2 milyon insan ise sığınmacı. Türkiye halen 3,5 milyonu aşan Suriyeli nüfusu ile dünyanın en yüksek sayıda yerinden edilmiş nüfusu barındıran ülkesi konumunda yer alıyor. 1 milyon 800 bin nüfuslu Mersin'de resmi rakamlara göre 212 bin 447 Suriyeli mülteci bulunuyor ve Suriyeli mülteciler kentte tüm il nüfusunun yüzde 11'inden fazlasını oluşturuyor.

HEMŞEHRİMİN HİKAYESİ

BİZİM SANDALETÇİMİZ: ADALI BODRUM SANDALETÇİSİ AHMET YEŞİLİRMAK

Burçak Görel

<https://youtu.be/1dRQRPJZKUA>

İlk günden itibaren her sabah saat 7'de açıyor dükkanını Ahmet Usta. İlk iş çayını demliyor, sonra radyosunu açıyor. Misafiri, müşterisi hiç eksik olmuyor. Günde sadece 1, bilemedin 2 çift sandalet yapıyor. Ahmet Usta her akşam, biraz muhabbet, bolca dostluk, birkaç sandalet, bitmeyen meslek aşkıyla kapatıyor dükkanının kapısını.

İnsanlığın en eski ayakkabısı dediğimizde akıllara ilk sandalet gelir. Sandalet dediğimizde ise Bodrum. Şimdi sizi bir Bodrum sandaletçisi ile tanıştıracam; ama ne o kadar eski yıllara ne de Bodrum'a gideceğiz. Bizim sandaletçimiz Mersin'de, Mersin'in en eski mahallelerinden Kiremithane Mahallesi'nde. Bizim sandaletçimiz, Adalı Bodrum Sandaletçisi Ahmet Yeşilirmak. Kendisi 40 yıldır aynı mahallede, yok olmaya yüz tutmuş bir zanaatı icra ediyor.

Ahmet Yeşilirmak 60 yaşında, evli, 2 çocuk babası. Mersin'in ilk ve tek Bodrum Sandaleti ustası. Doğma büyüme Mersinli ancak aslen 5 kuşak Giritli. 1923 yılında Mersin'e göçmüşler. Hiç göremediği, dilini öğrenemediği memleketini ve mübadilliğini tabelasında yazan "Adalı" ismi ile yaşıyor. Tabelanın hemen arkasında ufak bir dükkân Adalı Bodrum Sandalet. İçeriye gireni ağır bir deri kokusu ve hemen tezgâhın arkasında fokurdayan çayın sesi karşılıyor. Ahmet Usta nesli tükenmekte olan, hâlâ çayı içilen esnaflardan. Ortalığa göze oldukça hoş görünen bir dağınıklık hâkim. Duvarlarda eski Mersin resimleri, gazete kupürleri ve bir zamanlar kalıcılığını yaptığı Mersin İdman Yurdu posterleri... İçerde ise küçük bir çalışma tezgâhı, duvarlardan sallanan bağcıklar, üst üste dizili kalıplar ve aynısından bir tane daha bulamayacağınız bodrum sandaletleri...

Bir bisiklet hikâyesi

Mesleği Ahmet Usta'ya aileden yadigâr, aynı zamanda bir bisiklet hikayesine dayanıyor. Henüz çocuk yaşta hep binmek istediği, "çok güzeldi" dediği bisiklet amcasına ait. Ve o güzel bisiklete binmenin yolu her gün amcasının ayakkabıcı dükkanına gitmekten geçiyor. Ahmet Usta bir bisiklete binmek uğruna çıktığı yolda ayakkabılarla tanışıyor. Amcasının yanında çıraklıktan yetişiyor.

Ayakkabıyla başlayan merakı izlediği sinema filmleriyle yerini sandalete bırakıyor. Özellikle Roma ve Mısır'ı konu alan filmlerde gördüğü sandaletlerden etkileniyor ve amcası ile kuzeninden öğrendiği mesleğe 1983'de açtığı dükkanında, bodrum sandaletleriyle devam ediyor.

İlk günden itibaren her sabah saat 7'de açıyor dükkanını Ahmet Usta. İlk iş çayını demliyor, sonra radyosunu açıyor. Misafiri, müşterisi hiç eksik olmuyor. Ekonomiden çok etkilenmiyor; parası olan veriyor olmayı kara kaplı defterde bir süre misafir ediyor. Günde sadece 1, bilemedin 2 çift sandalet yapıyor. Ahmet Usta her akşam, biraz muhabbet, bolca dostluk, birkaç sandalet, bitmeyen meslek aşkıyla kapatıyor dükkanının kapısını. Kapattığı kapısının önünde paslı tabelasına bağlı bir bisiklet. Yine aynı bisiklet. Yıllar önce ayakkabılarla tanışmasına vesile olan, 3 kuşağı taşıyan 60 yıllık emektar hâlâ yaşıyor. Ahmet Usta ve "hiç bitmesin, hep yaşatılsın" dediği zanaatı ile birlikte...

Dipnot: Gidip yerinde görmek isteyenler için Adalı Bodrum Sandalet Adresi: Kiremithane Mah. Cengiz Topel Cad. No 68 (İş Bankası Kiremithane Şubesi yanı)

ÇYDD SÖYLEŞİLERİ

KADIN ÜRETİCİLER MEZİTLİ'NİN TOPRAĞINI FİLİZLENDİRİYOR

Mithat Fabian Sözmen

<https://youtu.be/ZAjqR8MwdcE>

Mezitli Belediyesi ile Solinova Mezitli Kadın Üretici Kooperatifi'nin projesi kapsamında kent tarımını canlandıracak önemli adımlar atıldı. 50 dönüm toprağın kullanımı fiilen kadın üreticilere verildi ve kadınlar burada hem kendilerini hem çevrelerini güçlendirecek bir işe giriştiler.

Şu aralar Mezitli'nin yıllardır bomboş duran metruk arazilerine bakanlar toprakların yavaş yavaş filizlendiğini görürse şaşırmasın. Mezitli Belediyesi ile Solinova Mezitli Kadın Üretici Kooperatifi'nin projesi kapsamında kent tarımını canlandıracak önemli adımlar atıldı. Arazi sahiplerinin izniyle yaklaşık 50 dönüm toprağın kullanımı fiilen kadın üreticilere verildi ve kadınlar burada hem kendilerini hem çevrelerini güçlendirecek bir işe giriştiler.

Kooperatifin kurucusu ve başkanı tanıdık bir isim, Kültürhane'yi de var eden isimlerden Prof. Dr. Ayşe Gül Yılgör. Kültürhane'nin Youtube kanalında yayınlanan, Ziya Aykırı'nın sunduğu ÇYDD Söyleşileri'nin ilkine konuk olan Yılgör, "Neden kooperatifçilik?", "Neden kadın kooperatifi?" ve "Neden kent tarımı?" sorularına yanıtlar verdi.

Güncel sorunların çözümü kent tarımında

Gıda sıkıntısının dünyanın karşı karşıya olduğu temel problemlerden biri olduğunu vurgulayan Yılgör, atıl durumdaki kent arazilerinin üretime kazandırılması, kentlilerin bölgelerindeki üretim ve tüketim süreçlerinin bir parçası olmasının önemine değindi. Yılgör, kent tarımının gıda sorununun çözümüyle birlikte şehrin hava ve görsel temizliğine de katkıda bulunacağını söyledi.

Kooperatifçilik bir ihtiyacın sonucu

Yılgör, bu işi bir kooperatif çatısı altında yapmanın önemini şöyle anlattı: "Giderek güçsüzleşen bireyler bir araya gelebilmenin, sorunları birlikte çözebilmenin yollarını arıyorlar. Kooperatifçilik sürecimiz tüm dünyada olduğu gibi bir ihtiyaçtan doğdu. Yeni liberal politikalar hem üreticileri hem tüketicileri güçsüzleştiriyor. Adil,

güvenilir gıdaya uygun fiyattan erişmek çok zor. Bu yoksullaşmadan, güçsüzleşmeden daha fazla etkilenen kadınların ekonomik, sosyal, siyasal güçlenmesine katkıda bulunma düşüncesiyle Mezitli Üretici Kadın Kooperatifi'ni kurduk."

Kadınların güçlendirilmesi için...

Kooperatifin "kadınların güçlendirilmesi" yani kadınların kendi kararlarını alabilecek bağımsızlığa kavuşmalarını sağlamayı hedefleyen demokratik bir yapı olduğunun altını çizen Yılgör, "Kooperatifimiz eğer bu ekonomik güçlenmeye bir nebze katkıda bulunursa bunun sosyal ve siyasal yansımaları olacağını düşünüyoruz" dedi.

Kooperatifin üye sayısını artırmak istediklerini belirten Yılgör ancak bunun bir ortaklık olduğunu hatırlatarak "Nasıl ki gençlere birbirlerini tanımadan evlenmelerini tavsiye etmiyorsak kooperatifte de önce birbirimizi tanımak istiyoruz. Önce birlikte eyleyelim, iş yapalım" ifadelerini kullandı.

Özlediğimiz Lezzetler

Atıstırmalıklar

- Kaşarlı tost 9₺
- Beyaz Peynirli Tost 9₺
- 3 Peynirli Tost 10₺
- Karışık Tost 12₺
- Peynirli Soğuk Sandviç 12₺
- Peynirli / Jambonlu
Soğuk Sandviç 13₺
- Domatesli Makarna 16₺
- Kremalı Makarna 16₺

Salatalar

- Akdeniz 17₺
- Ton Balıklı 22₺
- Hellim Peynirli 22₺
- Kinoa Salatası 22₺
- Karışık Baklagil Salatası 22₺

Omletler

- Mantarlı Omlet 12₺
- Otlu Omlet 12₺
- Peynirli Omlet 12₺

1 gün önceden sipariş verdiğinizde kurabiye, kek ve pasta siparişlerinizi seve seve hazırlarız.

Tuzlular

- Günün Böreği 8₺
- Poğaç (Adet) 2,5₺
- Kurabiye (Adet) 2,5₺

Tatlılar

- Mozaik Pasta 12₺
- Tiramisu 12₺
- Cheesecake 15₺
- Günün Keki 7₺
- Magnolia 12₺

Soğuk İçecekler

- Menta Gazoz 5₺
- Limonata 13₺
- Reyhan Şerbeti 9₺
- Smoothie 13₺
- Muzlu Süt 12₺
- Sade Soda 4₺
- Meyveli Soda 5₺
- Churchill 6₺
- Su 2₺

Sıcak İçecekler

- Sahlep 13₺
- Sıcak Çikolata 13₺
- Ballı Tarçınlı Süt 13₺

Çaylar

- Hopa Çay 3₺ - 6₺
- Bitki Çayları 10₺
- Ada Çayı 10₺
- Ihlamur 10₺
- Yeşil Çay 10₺
- Kış Çayı 10₺

Kahveler

- Türk Kahvesi 8₺ - 12₺
- Demleme Kahve 10₺
- Zapatista Kahve 10₺
- Americano 9₺
- Espresso 8₺
- Cappuccino 12₺
- Caffe Latte 12₺
- Latte Macchiato 12₺
- Buzlu Kahve 13₺

Alasıya Kahve Kartları

Kültürhane'de artık kahvelerin tadı farklı... Sizi taze çekilmiş buram buram kokan kahve çekirdeklerinin enfes kokusuyla, lezzetli kahve çeşitlerimizi tatmaya davet ediyoruz. Nefis kahvenin kokusunu alır gibiyse, siparişleriniz için hazır olduğumuzu söyleyelim... 10 kahve için hazırlanan Alasıya Kahve kartlarımızla 'veresiye' ilişkisini tersine çeviriyoruz. Bu kartlarla kahvelerinizi peşinen alabilecek, hediye edebilecek ya da ihtiyacı olanlar için askıya bırakabileceksiniz. Kartımızın karşılığında ikramımız olan 11. kahvenin tadını çıkarmaya ayrıca bekliyoruz...

TARİHTE BU AY / TEMMUZ

Temmuz 1908

40 yataklı Millet Hastanesi hizmete açıldı.

22 Temmuz 1922

İkinci Hacitalip Savaşı.

14 Temmuz 1928

Yeni Mersin gazetesi yayın hayatına başladı.

2 Temmuz 1946

Mersin Spor Kulübü kuruldu.

11 Temmuz 1955

Mersin-Ankara aktarmasız otobüs seferlerine başlandı.

5 Temmuz 1963

Mersin Lisesinin adı Tevfik Sırmı Gür Lisesi olarak değiştirildi.

1 Temmuz 1980

Pozantı'da tren yolculuğu sırasında Mithat Nisan, Mahir Keçeci ve Özcan Fedakar'la birlikte gözaltına alındıktan sonra Mersin Emniyet Müdürlüğü'ne teslim edilen Devrimci Yol taraftan öğretmen Ali Uygur, gözaltında öldürüldü.

1 Temmuz 1985

MESBAŞ (Mersin Serbest Bölgesi AŞ) kuruldu.

20 Temmuz 1990

6 katlı Tüccar Sarayı açıldı.

20 Temmuz 1993

Kıbrıs Barış ve Özgürlük Anıtı açıldı.

30 Temmuz 1998

Mersin-Tarsus Otoyolu açıldı.

22 Temmuz 2003

Kültür Derneği Başkanı Hanri Atat öldü.

Mithat Fabian Sözmen

<https://youtu.be/ULgtKtL-Y9Y>

Mersin Liselileri Derneği Başkanı Ülker Ankan'ın "kültür vahası" olarak tanımladığı lisenin kuruluşu hem Mersinliler hem de kentin ilçelerinde yaşayanlar için büyük bir şans oldu. Bu olanağın meyveleri hızlıca toplandı.

Bir lise, bir kentin çehresini değiştirip kabuğunu kırmasını sağlayabilir mi? Bugün bu soruya olumlu bir yanıt vermek için hayalci olmak gerekir ancak Mersin Lisesi'nin ya da 1963'ten beri kullandığı adıyla Tevfik Sırmı Gür Lisesi'nin kuruluşuyla birlikte kent için üstlendiği işlev tam olarak buydu. Kültürhane Yumuktepe Sohbetleri'nde Ziya Aykırı'nın konuğu olarak Mersin Lisesi'ni anlatan Ülker Ankan, Ali Kayadelen, Metin Erten, Vahap Kokulu, İrfan Tümer gibi mezunlar, okullarının akademik niteliğinin yanı sıra Mersin'in sosyal yaşantısını derinden etkileyen kültürel ve sportif başarılarına dikkat çekti.

1930'larda Mersin ekonomik olarak hızla gelişen ancak kentin kurucu unsurlarının bir bölümünü yitirmiş olmanın verdiği kültürel zararın henüz üstesinden gelememiş bir şehirdi. Bunu aşabilmek için başta 1943'te ikinci kez göreve gelen Vali Tevfik Sırmı Gür olmak üzere kentin ileri gelenleri bir lisenin kurulmasının şart olduğunun altını çiziyordu ve nihayet Ankara'nın ikna edilmesiyle Mersin Lisesi 1945/46 eğitim-öğretim yılı itibarıyla tarih sahnesindeki yerini aldı.

Mersin Liselileri Derneği Başkanı Ülker Ankan'ın "kültür vahası" olarak tanımladığı lisenin kuruluşu hem Mersinliler hem de kentin ilçelerinde yaşayanlar için büyük bir şans oldu. Bu olanağın meyveleri hızlıca toplandı.

BİR KÜLTÜR VAHASI MERSİN LİSESİ

Mersin sporunun beşiği

Peki ya spor? 1960'larla birlikte atletizmde ülkenin üç büyüğünden biri olan Mersin takımının beyinleri Seyfi Alanya ve Hasan Tekin'in sporcu havuzu bizzat lisedir. Mersin'de futbol, basketbol ve atletizmin tarihine dair içinde Mersin Lisesi'nin bulunmadığı bir cümle kurmak güçtür. Keza Ali Kayadelen'in anlattığı etkileyici izcilik deneyimi... Burada yerimiz dar ama mutlaka sayfadaki karekodan programın video yayını izleyin derim.

Hakkını arayan gençlik

Bitmedi! Mersin Lisesi aynı zamanda hakkını aramaktan çekinmeyen, sosyal konulara duyarlı bir kuşağın yetişmesinde rol oynamıştır. Ali Kayadelen'in verdiği "Türkiye çapında liselerde ilk öğrenci derneği Mersin Lisesi'nde kurulmuştur" bilgisine İrfan Tümer'in şu notlarını eklemek lazım: "1960 yılında 19 Mayıs törenleri yasaklandı. Buna tepki olarak Hilmi Turan ve Oya Tezel(Arashi) öncülüğünde yasa dışı bir gösteri yapıldı, Atatürk Anıtı'nın önünde bayramın yasaklanmasına tepki olarak Gençliğe Hitabe okundu. İkinci olarak 1967'de eğitim sistemindeki değişikliğe karşı Türkiye'de ilk defa 7 günlük boykot Tevfik Sırmı Gür Lisesi'nde hayata geçirildi. Boykot tüm Türkiye'ye yayılınca yönetmelik değiştirildi."

Ezcümle Mersin Lisesi sadece akademik ya da kültür ve spor açısından değil sosyal bakımdan da kentin önemli aktörlerinden biriydi. Zaten hayatı öğretmeyen, çevresini olumlu yönde dönüştürmeyen bir okul, ne kadar okuldur...

Şehrin radyosu

"Mersin Lisesi'nde geçen günlerim her birini hatırlayacağım kadar önemli" diyen avukat, operacı Metin Erten, ortaokulda katıldığı Hikmet Hazar idaresindeki koroda sanki kendilerine hiç de yabancı değilmiş gibi Bach, Beethoven söyler hale geldiklerini anlatıyor. Keza iktisatçı ve korist Vahap Kokulu da klasik müziği ilk kez Mersin Lisesi'nde duyduğunu söylüyor. Sadece öğrenciler duymuyor tabii, kentin göbeğindeki olağanüstü konumuyla aslında öğlenleri adeta bir radyo gibi tüm şehre müzik yayını yapıyor Mersin Lisesi.

Akkahve, lisenin ürünüydü

Mersin Lisesi deyince edebiyattan da bahsetmek gerek çünkü İrfan Tümer'in altını çizdiği gibi Halkevleri'nin kapatılması sonrası ortaya çıkan Akkahve akımı Mersin Liselilerin ürünüdür. Metin Erten, "okuldan kaçtığımızda Akkahve'ye giderdik ve bunu herkes bilirdi. Orada şiirlerimizi okur ve Akkahve'nin sanatçıları yazdıklarımızı eleştirirdi" diyor.

KÜLTÜR HANE'DE YARATICI YAZARLIK ATÖLYELERİ

Fatma Işık Tuğcu

Nereden başlamalı, neyi yazmalı, anlatmaya değer olan ne? Bazen koca bir günü bu sonsuz beyazlığın karşısında geçirir de bir türlü dökülemezsiniz. Ya da bazen tersi olur, siz masanın başına oturana kadar, her şey kendiliğinden akıverir, geriye onları yazma, yazarken vereceğiniz teknik biçim kalır.

"İnsanlar, bazen şöyle sorarlar: Ya tıkanıklığımı aşar da söyleyecek sözüm olmadığını görürsem? Asıl anlamlı soru şu olmalı: Ya söylemem gereken şeyi söylemek için kendime fırsat tanımadan yaşarsam ne olur?"

Julia Cameron'un sorusu bizim yaratıcı yazarlık atölyemizin düzenlenme gerekçelerinden biri. Milyarlarca insan var yeryüzünde ve bu milyarlarca insanın saçının, gözünün, teninin farklı olması gibi hikâyeleri, anlatmak istedikleri de farklı. Ortak yollar, ortak sıkışmışlıklar fakat farklı geçmişler, farklı duyarlılıklar. İnsanın insandan, insanın kendinden sürüldüğü 21. yüzyılda yazmak; kendine, gizine, hikâyene ulaşma sabrını ve cüretini gösterme işidir. Yaratıcı Yazarlık atölyemizde bu cürete ön ayak oluyor, yazma ediminin fitilini ateşliyoruz. Yazmak, verili hayatı kabul etmemek, itirazda bulunmak, hayatı yeniden kurgulamak demektir. Hayatın üstümüze yığıldığı yüklerden arınmak, içimizi dökmek... Kolay gibi görülen bu süreç, beyaz kâğıdın karşısına geçtiğinizde aniden yüz değiştirir. Nereden başlamalı, neyi yazmalı, anlatmaya değer olan ne? Bazen koca bir günü bu sonsuz beyazlığın karşısında geçirir de, bir türlü dökülemezsiniz. Ya da bazen tersi olur, siz masanın başına oturana kadar, her şey kendiliğinden akıverir, geriye onları yazma, yazarken vereceğiniz teknik biçim kalır.

Farklı yaş gruplarından, farklı mesleklerden, farklı geçmişlerden gelen katılımcılar, atölye sonunda, yazının, edebiyatın kaynaştıncılığıyla yıllardır, birbirlerini tanıyan insanlarmış gibi süreci tamamlıyorlar. Bunun nedeni, yazdıklarına olan tanıklıklarının yarattığı yakınlık duygusu. Öyle olmaz mı, gerçekten? 1910 yılında Rusya'da, hayata gözlerini yuman Lev Nikolayeviç Tolstoy'u, 1849'da

göçen Edgar Allan Poe'u, James Joyce'u, Yaşar Kemal'i, Jean Genet'i, Sabahattin Ali'yi, Marcel Proust'u yazdıklarından, romanlarından, öykülerinden dolayı sevmez miyiz? Onların anlattıklarında kendimizi bulduğumuz için, insana dair özü yakaladığımız için onlarla bütünleşmez miyiz? Ve hayatın hoyratlığından, gerçeğin kuruluşundan onlara sığınmaz mıyız? Bizim atölyemizde de, neredeyse ikinci buluşmadan sonra tüm katılımcılar arasında büyüklü bir yakınlık oluşuyor. Geçmişlerimizin, inançlarımızın, kimliklerimizin aynılığı duyguların ortaklığında, insan olmanın özünde eriyor ve ortak bir öze kavuşuyor. Güzel anılarla, kulakta kalan farklı öyküler, farklı algıların yansımalarıyla birbirimizden ayrılıyor.

Özellikle çocuklarla olan süreç, çok keyifli ve yaratıcı... Henüz duvarları örülmemiş çocukların enginliği içinde, hayatın uçsuz bucaksızlığını, kabullerin ve sınırların komikliğini her bir çalışmada daha net görür, oluyor. Buna bir örnek verirsem, ne demek istediğimi daha iyi anlatabilirim, sanırım. Yeni başladığımız bir gruptaki ilk soru şuydu: "Okumayı seviyor musunuz?" Biz "büyükler" in buna vereceği cevap bellidir; "evet" ya da "hayır"... Ki bir yazarlık atölyesinde ikinci cevabın verilmesi beklenemez. Ama 10 yaşındaki sevgili Piraye'nin cevabı hâlâ aklımdadır: "Seviyorum ama sesli değil. İçimden okumayı seviyorum." Bizde okullarda, maalesef sesli okuma zorunlu bir iştir ve dakikada okunan kelime sayısı sayılarak çocuklar arasında bir yarışa dönüştürülür. Basit bir soruda açığa çıkan bu tılsımlı cevap ne demek istediğimi anlatmaya yetmiştir, umarım.

Böyle bir sürece ortak olmak isteyenler, "Benim de yazacaklarım var", diyenler, fatma.isikde@hotmail.com adresinden ulaşabilirler.

ATAŞLILAR ATAŞ'I ANLATMAYA DEVAM EDİYOR

Burçak Görel

<https://youtu.be/f4YHX6003IU>

Dönemin Mersin'i için en çağdaş yaşam alanlarından biri olan Ataş Konutları büyük iş makinalarıyla paramparça edildi. Ancak birbirine yıllarca kapı komşuluğu etmiş insanlar, beraberce Ataş'ı anlatmaya devam ediyor.

Ziya Aykın'ın moderatörlüğünde gerçekleşen Yumuktepe Kent Sohbetleri, 11. yayını Ataş Konutları üzerine yaptı. Kısa bir süre önce yıkımı gerçekleşen Ataş Konutları'nı ve bu alanın Mersin'e kattığı sosyal, kültürel, mimari ve kentsel etkileri bizzat orada yaşamış Ataşlılar, anılan eşliğinde aktardı.

1962 yılında kurulan ve bir zamanların en önemli rafinerileri arasında yer alan Mersin Ataş Rafinerisi'nin faaliyetinin durdurulmasıyla beraber etrafında bulunan 142 dönümlük konut alanı âtil durumda kaldı. TOKİ tarafından kamulaştırılan alan kentsel dönüşüm projesi kapsamına alındı. Uzun süredir akıbeti belirsiz olan proje yeni dönem ile birlikte yeniden raftan indirildi. Ataş Konutları'nın yıkımını üstlenen firmanın yıkımı görüntülediği bir klip Ataş Konutları'nı aklı, Ataş'ın insanlarını ise bir araya getirdi. Döneminin Mersin'i için en çağdaş yaşam alanlarından biri olan Ataş Konutları büyük iş makinalarıyla paramparça edildi. Ancak birbirine yıllarca kapı komşuluğu etmiş insanlar, beraberce Ataş'ı anlatmaya devam ediyor.

1924 doğumlu Ertuğrul Ceylan, Ataş'ın en eskilerinden. 1958 yılında, henüz tesis kurulmamışken Ataş'a hukuk müşaviri olarak atanıyor. Ataş Konutları'nın kuruluşuna ve gelişiminin tüm aşamalarına tanıklık etmiş, görev almış biri. Ataş'ın modern yöntemlerle inşa edilen evlerini, Ataş çalışanları ve sakinleri tarafından kurulan voleybol, futbol ve tenis takımlarını, Ataş Tiyatrosu'nu, Ramazan eğlencelerini, Kanto gecelerini anlatıyor. Sitenin içinde bulunan sinema, kütüphane, misafirhane ve hastaneden söz ediyor. 1962 doğumlu Cem Özoral ise Ataş'ın çocuklarından. "İki ay daha geç

doğsaydım Ataş Hastanesi'nde doğan ilk bebek olacaktım" diyor. Yıkım videolarını ağlayarak izlediğini söyleyen Özoral, kimsenin kapısını kilitlemediği Ataş evlerinden, Ataş'ın kendi içinde ve çevresinde yarattığı kültürel değişimden söz ediyor. Sacit Aker ise Ataş'ı son terk edenlerden. "Oğlum Ataş Hastanesi'nde doğan son bebek oldu" diyor. Ataş'ı terk etmenin ne kadar zor olduğunu anıları eşliğinde anlatıyor. Bu anılara yenilerini Nahide Tan ekliyor. Çocukluğu Ataş'ta geçen Tan, anılarını "Paylaşımçı, dayanışmanın olduğu, kendi kültürünü oluşturmuş bir yaşantı vardı. Ataş'ın evleriyle beraber bir kültürü de yıktılar" sözleri eşliğinde aktarıyor.

Ataş Konut alanı daha anlamlı bir projenin parçası olamadı. Ancak ardında sosyo-kültürel bir miras ve betonların yıkılmasıyla yok edilemeyecek bir hemşerilik bıraktı.

ATAŞ KADINLARI YARDIM DERNEĞİ

Ataş Kadınlar Yardım Deneği, Ataşlı kadınlar tarafından kurulmuş, binlerce öğrenciye eğitim bursu sağlamış bir dernekti. Dernek, Ataş'ın tiyatro, sinema ve ramazan eğlencelerinden elde edilen gelirle finanse edilirdi.

DUYURU GAZETESİ

Duyuru Gazetesi, Ataş Konutları içerisinde dağıtımı yapılan haftalık bir gazeteydi. Her Perşembe dağıtılan gazete, 60'lı yılların karakterini yansıtan kendine özgü mizanpajıyla Ataş'ından haber ve duyurulara yer verirdi.

KENDİN OLABİLMENİN ONURUYLA; "AYNI GÖKKUŞAĞININ ALTINDA"

Burçak Görel

<https://youtu.be/cl9vF2wWS3Q>

"Rujları sürdük, ojeler tamam; straponlar belde, bıyıklar yaman; kimimiz kıllı kimimiz parlak, kimimiz nonoş kimimiz godoş... Maskeler çeşitli..."

"Onur" kelimesi, kişinin kendi varlığına, kendi kişiliğine karşı beslediği saygıyı, insanı insan yapan iç değeri ifade ediyor. 50 yıl önce başlayan bir insan hakları mücadelesinin mirası olan Onur Haftası ise, kendi olabilmene sahip çıkmak için bir araya gelen milyonlarca insan tarafından her yıl anılıyor ve yürüyüşlerle kutlanıyor. Her yıl yürüyüşün önüne çıkan zorluklara bu yıl COVID-19'un da eklenmesiyle neredeyse her ülkede olduğu gibi Türkiye'de de Onur Haftası buluşmaları evlere taşınarak etkinliklerin online düzenlenmesi kararı alındı.

Homofobi, bi+fobi, transfobi, interfobi ve heteroseksizme karşı bu yıl da bir araya gelen LGBTİ+ Hareketi 2020 Onur Haftası için online çağrılarını "Rujları sürdük, ojeler tamam; straponlar belde, bıyıklar yaman; kimimiz kıllı kimimiz parlak, kimimiz nonoş kimimiz godoş... Maskeler çeşitli..." sözleriyle yaptı. Çağrıya kulak veren on binlerce insan "Aynı gökkuşağının altında" buluştu. Biz de bu "onurlu" günlerde Mor Sohbetler ile Mersin'den Kıbrıs'a uzandık ve Kuir Kıbrıs Demeği Başkanı, Avukat ve İnsan Hakları Aktivisti Fezile Osum ile Kıbrıs'taki LGBTİ+ hareketini ve LGBTİ+ hareketinin hak temelli mücadele içerisindeki önemini konuştuk.

İnsan Hakları Diyebilmek için LGBTİ+'ları Görmek

Onur Haftası etkinliklerini, eşcinselliğin, Dünya Sağlık Örgütü tarafından akıl hastalıkları listesinden çıkarılışının yıl dönümü olan 17 Mayıs haftasında kutlayan Kıbrıs LGBTİ+ hareketi etkinlik ve yürüyüşlerini cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimlere, her türlü ayrımcılığa ve şiddete karşı ses çıkarmak için kurulan Kuir Kıbrıs Demeği öncülüğündeki "17 Mayıs Organizasyon Komitesi" eliyle düzenliyor. Fezile, bu yılki etkinliklerini "Aynı Göküştünün Altında" temasıyla online olarak gerçekleştiren Kıbrıs için, LGBTİ+ etkinliklerinin devlet baskısını çok da fazla hissetmediğini söyledi. Onur Yürüyüşü'nü her yıl sorunsuzca gerçekleştirdiklerini ancak Kıbrıs toplumunda gözle görülür şekilde homofobi, bifobi ve transfobinin hâkim olduğunu ekleyen Fezile, insan haklarından bahsedilecek ise LGBTİ+'ların maruz kaldıkları ağır insan hakları ihlallerini görmene ve bunların değişmesi için adım atmanın ne denli önemli olduğunu anlattı.

"Fazlasıyla Zalim" Dünyada Sarah için...

Kıbrıs örneği, son beş yıldır Onur Yürüyüşü'nü yasak, saldırı, gözaltılar gölgesinde geçiren Türkiye'ye Akdeniz'in hemen karşı kıyısından bir umut ışığı misali göz kırıyor. Bu yılki Onur Haftası'nın Kıbrıs'ta, Türkiye ya da Mısır, İran ya da Sudan'da özgür olamamanın karanlığında yaşayan LGBTİ+'ların ve kadınların sesine ses olması umduyla... Fazlasıyla zalim dünyada kendi olma yolunda bu hayattan kopartılan Sarah'ın mücadele ettiği dünya için bir adım daha ilerleyebilelim diye...

Mısır'da bir konserde gökkuşağı bayrağı açtığı için tutuklanan ve daha sonra Kanada'ya iltica eden, 13 Haziran 2020 tarihinde ise "Bu onun son mesajı: Kardeşlerime; hayatta kalmaya çalıştım, başarılı olamadım. Beni affedin. Arkadaşlarıma: Bu deneyim ağır oldu ve direnmek için çok güçsüzdüm. Beni affedin. Dünyaya: Fazlasıyla zalimdin ama affediyorum" notuyla yaşamına son veren insan hakları savunucusu, feminist ve LGBTİ+ aktivisti.

BU YAZ HAVUZA GİRENLERDEN MİSİNİZ, GİRMEYENLERDEN MİSİNİZ?

Sema Uğurlu Canpolat

https://youtu.be/Ye_iJonbps

Gönül ister ki her yeni yapılan siteye yüzme havuzu yapılacağına daha çok insanın faydalanabileceği, tasarımından inşasına ve kullanımına kadar ekolojik kaygıları olan ve hatta başka bazı aktiviteleri de barındıran merkezler inşa edilsin.

Pandemi sürecinde geçirdiğimiz bahar aylarının ardından yaz geldi, önceden olsa 'deniz ve havuz sezonu çoktan açıldı' derdik. Kimileri için bu söylem hala geçerli olsa da benim de dahil olduğum hatırı sayılır bir çoğunluk için soru işaretlerini de beraberinde getiriyor. Hazır vakti gelmişken Mersin'de kent içinde özellikle Yenişehir ve Mezitli ilçelerinde daha çok 'site' tipi yapılaşmanın getirdiği yüzme havuzları üzerine biraz kafa yoralım istiyorum.

Bir şehrin dağıtımını, ovasını, caddesini, sokağını, bina yoğunluğunu kısacası coğrafi ve kentleşme anlamında fiziki halini uydu görüntüsü üzerinden iki ve üç boyutlu olarak okumak, fiziksel ve sosyal ilişkiler kurmaya çalışmak pek çoğumuzun hoşlandığı bir etkinlik. Google Earth'de Mersin'i incelemeye başladığımızda şehir merkezinin batısı ve kuzeyine doğru özellikle 2000 sonrası yapılaşan alanlarda hemen hemen her yapı adası içinde en az bir yüzme havuzu görürsünüz, kimi zaman bu sayı üçe, dörde kadar da çıkar. Çocuklu aileler için ebeveynleri rahat ettiren bir durumdur havuzlu sitede oturmak, üç aylık yaz tatili boyunca havuzların en yoğun kullanıcıları çocuklar olur genelde. Bu anlamda havuzu kullanma hakkına sahip site sakinleri için (hijyen takıntısı yoksa ve eğer aktif olarak kullanılıyorsa) iyi bir karşılaşma, sosyalleşme mekanıdır bu havuzlar.

Diğer taraftan korona virüs sayesinde kınlanılığını çok daha iyi anladığımız sistemin tüketim mekanlarından da biridir. Havuza her girmenizde ödeme yapmazsınız belki ama filtrasyon, devirdaim,

aydınlatma için kullanılan elektriği, ilaçlaması, bakımı, temizliği derken ayarda giderinizde bir masraf kalemi olarak her ay önünüze gelir. Büyüklüğüne göre tonlarca su kullanılır (25*12,5 metre boyutlarındaki bir yarı olimpik havuzu tek seferde doldurmak için 625.000 litre; havuzun yaz sezonunda 3 aylık kullanım sürecinde yaklaşık 2.000.000 litre su kullanılır). Doğa, iklim, ekoloji gibi konular eve kapandığımız dönemde daha çok farkına varılıp üzerine düşünülen konulardan oldu. Bu bağlamda özellikle Mersin gibi kıyı kentlerinde sorgulanması gerekenler listesine yüzme havuzlarını da eklemek yanlış olmaz sanırım. 'Havuza da mı girmeyelim?' diyenleri duyar gibiyim. İlaçlama için kullanılan kimyasallar, tonlarca suyu ve denize girme olanaklarını da düşününce evet mümkünse girmeyelim. Ancak yüzme sporu ile ilgileniyorsanız, profesyonel yüzücü iseniz veya çocuğunuza yüzme öğretmeye çalışıyorsanız bu aktiviteler için yıl boyu kullanılabilen kapalı yüzme havuzları Mersin'de mevcut. Gönül ister ki her yeni yapılan siteye yüzme havuzu yapılacağına daha çok insanın faydalanabileceği, tasarımından inşasına ve kullanımına kadar ekolojik kaygıları olan ve hatta başka bazı aktiviteleri de barındıran merkezler inşa edilsin. Fiziki mesafelenmeden kurtulduğumuz ve birbirimizden korkmadan bir araya geleceğimiz günlerde kentin sadece yeni yapılaşan bölgeleri değil, yapılaşmasını tamamlamış bölgeleri için de bu anlamda bir bina kullanımı mümkün olsun.

50 METREKARE

Celalettin Kara

10 gündür apartmanın elli metrekare bahçesiyle uğraşıp duruyoruz. Ağaçları, çiçekleri suluyor, toprağı tımar ediyoruz. Bu sayede günlerimiz geçiyor, biraz güneşleniyor, biraz da spor yapıyoruz. İyi geliyor toprakla uğraşmak, elli metrekare olsa da...

Ayaküstü komşum Jak ile sohbet ediyordum, birden onu gördüm. Salına salına geliyordu, uz basıyordu yere. Bizi mi ürkütmek, yoksa yeri mi incitmek istemiyordu, anlayamamıştım. Ürkek mi mahcup mu yoksa kendinden eminliğin rahatlığından mı böyle salınıyordu? Bir saatin sarkacı gibi bir o yana bir bu yana devinen kocaman süt dolu memeleri ile galiba gurur duyuyordu. Kibele gibi bereketliydi, biraz da anamı andırıyordu. Şimdi durduk yere anam niye aklıma geldi? Tabii ya! Karantinadan dolayı bir aydır anamı görememiştim, galiba özlemişim. Belki de iki yaşına kadar anamı emmemin etkisinden olacak, oldum olası emzirenleri ve gebeleri görünce içimde bir sempati uyanır. Bu konuyu Freud'a ya da feminist arkadaşlara danışmak lazım.

- Jak, nasıl da sütlü değil mi? Kaç yavrusu var acaba?
- Abi, yavruları şu ilerdeki tarlanın içinde; ama bilmiyorum kaç yavrusu var.

Nasıl da bizden, doğal ve aynı. Güzel köpek, bundan sonra sana Nazlı diyeceğim.

İyi ki bu semtte oturuyoruz; etrafımız açık, çok yakınımızda apartman yok. Balkondan biraz da olsa börtü böcek görüyoruz. Özellikle şu günlerde kendi evimizde, dört duvar arasında mahpus kaldık. Neşet Usta boşuna dememiş " Mahpushanelere Güneş Doğmuyor"... Bizim güneşimiz sadece balkonda. Bu günlerde balkondan kedi, köpek, kuş ve ağaçları görmek iyi geliyor. 10 gündür

apartmanın elli metrekare bahçesiyle uğraşıp duruyoruz. Ağaçları, çiçekleri suluyor, toprağı tımar ediyoruz. Bu sayede günlerimiz geçiyor, biraz güneşleniyor, biraz da spor yapıyoruz. İyi geliyor toprakla uğraşmak, elli metrekare olsa da...

Acaba bahçeye Nazlı'ya da bir ev mi yapsak? İçimden bir ses sitemizde bir barınak daha artacak diyor. Bilmem nasıl olur?

- Jak, keşke bahçeli müstakil bir evimiz olsaydı .
- Keşke Hocam.
- Umanım bir daha salgın olmaz, ama olursa da ben buralarda olmak istemiyorum. Bir dahaki salgını bahçeli müstakil bir evde geçirmek istiyorum.
- İnşallah Hocam. Ben Nazlı ve yavrularına yemek verip geleyim.
- Çok yaşa Jak!

ÇİTTA Çukurova İnsan Tohum Toprak Atölyeleri, 2015 senesinde kurulmuş, yerelde ekolojik yaşam bilinci ve farkındalığının gelişmesi için çabalayan, gönüllü bir topluluk. Bu amaçla söyleşiler, atölyeler, film gösterimleri, şenlik ve festivaller düzenledi, okul ve meslek odalarında buluşmalar gerçekleştirdi. Kültürhane ile işbirliği içerisinde yaptığı etkinliklerle Kültürhanenin dayanışma içinde olduğu bir kardeş organizasyondur.

KİTAPLARDAN FIŞKIRAN EKOLOJİ

Bediz Yılmaz

Bütünlüklü bir şekilde ekoloji için mücadele eden Yeni İnsan Yayınevi ekoloji alanında yayınlar yapmasının yanı sıra ekolojik bilinci yükseltmeye de kendini adıyor. Ayrıca Covid-19 sürecinde bildiğimiz yaşam biçiminin daha fazla sorgulanmasıyla birlikte, yayınevinin başucu niteliğindeki bazı kitapları ücretsiz bir şekilde indirmeye açıldı.

Doğa, çevre, ekoloji, iklim gibi konularda yayınlanan kitapların sayısında büyük bir artış var; bazı yayınevleri ise neredeyse sadece bu alanlarda yayın yapıyor. Bu yazıda, 2007 yılında kurulan ve kendisini şu sözlerle tanımlayan Yeni İnsan Yayınevi'nin bizlere kazandırdığı bazı kitaplardan bahsedeceğim: "Yayınevimiz, bütün dünya için bir yıkım haline dönüşen ekolojik felaketlerin; felsefi, siyasi, kültürel nedenlerini irdelemek, bunların tarihsel köklerini ve eğitimle ilgili bağlarını açığa çıkarmak için bir ayna görevi yapmayı hedeflemektedir."

Bu yayınevini ele almak istememin iki sebebi var. İlk sebep, bütünlüklü bir şekilde ekoloji için mücadele ediyor olması, yani ekoloji alanında yayınlar yapmasının yanı sıra ekolojik bilinci yükseltmeye de kendini adanmış olması ve bu amaçla da bu alana dair yazılar, röportajlar, festivaller vb. hemen her şeye de web sitesinde yer vermesi. İkincisi ise, Covid-19 sürecinde bildiğimiz yaşam biçiminin daha fazla sorgulanmasıyla birlikte, yayınevinin başucu niteliğindeki bazı kitaplarını ücretsiz bir şekilde indirmeye açmış olması. Bu kitaplara aşağıda yer vereceğim ama öncesinde, yayınevinin halen satıştaki bazı setlerine dikkat çekmek istiyorum. Yeşil Politika Seti, Gerçek Gıda Seti, Kırsala Dönüş, Bahçecilik, Ekoloji, Ekokurgu, Doğayı Anlamak gibi setlerden başka çocuklar için oluşturulmuş oyun ve doğa sevgisini bir arada vermeyi hedefleyen setler var. Yayınevinin tüm kitaplarına yer vermem imkansız, bu yüzden sizleri web sitesini incelemeye davet ediyorum: <https://yeniinsanyayinevi.com/>

Ücretsiz indirmeye açılan kitaplar ise şunlar:

İlk sırada, **Ekolojik Yaşam Rehberi** var. Yayınevi 2011 yılında "kimyasallardan uzak, sürdürülebilir yaşam sürmek isteyenlere bir kılavuz olsun diye" basmış olduğu bu kitabı COVID-19 sonrası daha yeşil, sürdürülebilir dünya dileği ile erişime açmış.

Ekolojik Anayasa'nın açıklamasında şu sözler yer alıyor: "İnsanın doğa ile baş etme mücadelesinin giderek doğaya hükmetme ve kendini doğanın efendisi gibi göme noktasına gelmesini kabul etmiyoruz. İnsanın doğanın bir parçası olduğunu ve kendi varlığını sürdürebilmesinin ancak bu kabul ile mümkün olabileceğini düşünüyoruz."

Gıda Bağımsızlığı, "giderek endüstrileşen "gıda sektörü"nü nasıl dönüştürmemiz gerektiğine odaklanıyor" ve "nasıl sürdürülebilir ve hepimize yeten bir sistem kurulabilir sorusuna yanıt arıyor".

Tarım ve Gıdanın Dönüşümü adlı eser şöyle tanıtılmış: "Bu kitap organik tarım deneyimi ve permakültür uygulamaları ile Anadolu bilgeliğine yol gösterebilir, ünlü Küba dönüşümü bize ilham verebilir."

Son olarak, **Sürdürülebilir Tarım Mümkün Mü?** kitabında, arzu edilen paradigma değişimi için yollar ve imkanlar tarif edilmiş; "Küçük çiftçilerin toprakları üzerinde üretim yapmaya devam edip bizleri doyurabilmeleri için bizler de dünyanın tüm sokaklarını şenlikli taleplerimizle doldurmalıyız" denmiş.

Doğa Takvimi

1 Temmuz	Yaprak fırtınası
3 Temmuz	Samyeli
4 Temmuz	Günöte
9 Temmuz	Çark dönümü fırtınası
15 Temmuz	Kelaynak göçü
26 Temmuz	Kızıl erik fırtınası
29 Temmuz	Kara erik fırtınası
31 Temmuz	Eyyam- bahar (harman sıcakları)

Kaynak: Deniz Gezgin, Doğa Defteri 2020

KALEMDEN KAMERAYA YAZIDAN PERDEYE

Galip Deniz Altınay

<https://youtu.be/aU4jBLTwqFU>

Türkiye sinemasının edebiyatla olan etkileşimi yüz yılı aşkın süredir devam ediyor. Geçen yıllarla beraber bu ilişkide yaşanan dönüşümlere rağmen sinemanın edebiyatla arasındaki güçlü bağlar Türkiye sinemasının nitelikli yapımlar ortaya koymasında kilit rol oynamayı sürdürüyor.

Sinemanın Türkiye'deki serüveninin başlangıcı da tıpkı diğer ülkelerde olduğu gibi dış dünyanın kamera yardımıyla belgelenmesine dayanan filmlerle olmuştur. Çok kısa bir süre sonra, 1920'li yılların başından itibaren ise bir senaryoya sahip filmleri sinemada görmeye başlanız. Türkiye sinema tarihinde bu dönem "Tiyatrocular Dönemi" olarak adlandırılır. Bu adlandırmanın nedenleri arasında o dönem hem tiyatrodan hem de sinemada yönetmenlik yapan Muhsin Ertuğrul'un güçlü etkisinin yanı sıra çekilen filmlerde ağırlıklı olarak tiyatro oyuncularının rol alması ve filmlerin bir kısmının tiyatro oyunlarından uyarlanmış olması gösterilebilir. Bu dönem aynı zamanda başlangıcından itibaren Türkiye'de sinema ve edebiyatın iç içe olduğunu göstermesi bakımından da önemlidir. Mehmet Rauf'un "Pençe" isimli oyunundan çekilen filmle, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Mürebbiye" (1919) romanının uyarlaması sinema ve edebiyat ilişkisinin ilk ürünleridir.

Muhsin Ertuğrul 1920'lerin başından 1950'li yılların ortalarına kadar Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Halide Edip Adıvar ve Peyami Safa gibi edebiyatçıların eserleri yanında yabancı yazarların eserlerinden de uyarlamalar çekmiştir. 1930'lardan başlayarak Muhsin Ertuğrul'un beraber çalıştığı bir diğer önemli edebiyatçı da Nâzım Hikmet'tir. Nâzım Hikmet'in çoğunlukla takma isimler kullanarak yazdığı onun üzerinde senaryosu Muhsin Ertuğrul tarafından perdeye aktarılmıştır.

1950'li yıllarda Lütfi Akad, Metin Erksan, Atıf Yılmaz, Memduh Ün ve Osman Seden gibi yönetmenlerin sinemaya girişiyle beraber daha nitelikli yapımlar seyirciyle buluşmaya başlar. Bu dönemde Muhsin Ertuğrul'un ve tiyatronun sinema üzerindeki etkisi azalırken edebiyat sinema işbirliği yoğun bir şekilde devam etmiştir. Özellikle iz bırakan yazarların birden fazla eserinin sinemaya uyarlandığını bu süreçte görürüz. Halide Edip Adıvar'ın Vurun Kahpeye, Ateşten Gömlek adlı eserleri, Yaşar Kemal'in Beyaz Mendil, Alageyik romanları, Reşat Nuri Güntekin'in Dudaktan Kalbe, Yaprak Dökümü adlı romanları, Necati Cumalı'dan Boş Beşik, Tütün Zamanı, Refik Halit Karay'ın Sürgün, Nilgün adlı eserleri, Kerime Nadir'in Hıçkırık, Samanyolu romanları bu dönemin önemli uyarlamaları olarak dikkat çekerler. Sinema tarihçisi Giovanni Scognamiglio bu ilginin nedenleri arasında, bilinen ve çok satan bir yapıttan yararlanma, özgün konu arama problemini ortadan kaldırma ve bazı yazarların olanaklar dâhilinde sinemaya çekmeyi gösterir.

1960'lı yıllar da Türkiye sinemasının edebiyatla ilişkisinin yoğun olduğu dönemlerdendir. Ulusal Sinema, Halk Sineması, Milli Sinema, İslami Sinema kavramlarının ortaya çıktığı ve bu kavramlar üzerinden yoğun tartışmaların yapıldığı bu döneme damgasını vuran isimler Kemal Tahir, Orhan Kemal, Attila İlhan, Vedat Türkali olmuştur. Bazen farklı isimlerle de üretimde bulunan bu yazarlar Yeşilçam'da senarist olarak yer almış ve dönemin sinemasını etkilemişlerdir. Örneğin gösterildiği dönemde çok tartışma yaratan ve

sansür engeliyle karşılaşan "Haremde Dört Kadın"ın (1965) senaryosunu yönetmen Halit Refiğ, Kemal Tahir'le beraber yazmıştır. Dönemin bir başka önemli yazar olan Orhan Kemal de hem kitaplarıyla hem de senaryolarıyla Türkiye sinemasını en çok etkileyen isimlerin başında gelir. Orhan Kemal'in senaryosunu yazdığı "Gurbet Kuşları" (1964) filmi o dönem önemli bir ilgi görür. Türkiye'de toplumsal gerçekçi sinemanın önemli örneklerinden kabul edilen bu filmin dışında Tunç Başaran'ın çektiği "Murtaza" (1965), Memduh Ün'ün çektiği "Devlet Kuşu" (1980) ve Erden Kırıl'ın çektiği "Bereketli Topraklar Üzerinde" (1980) filmleri sinemada çok özel bir yere sahip olmuştur. Komediler ve melodramlar da dâhil olmak üzere pek çok senaryo yazar Vedat Türkali de Ertem Göreç'le birlikte çektikleri "Karanlık Uyanıklar" (1964) filmiyle Türkiye sinemasında emekçilerin yaşantılarını anlatan filmlerin başlatıcısı olmuştur. Türkali sonraki yıllarda da hem kitapları hem de senaryolarıyla sinemanın en çok başvurduğu yazarlardan olmuştur.

Türkiye sinemasında kadınların hikâyelerinin anlatılmaya başlanmasında da edebiyatçıların önemli etkisi vardır. Özellikle 1980'li yıllarda Atıf Yılmaz tarafından çekilen "Mine" (1982), "Adı Vasfiye" (1985), "Bir Yudum Sevgi" (1984), "Dağınık Yatak" (1984), "Ölü Bir Deniz" (1989), "Kadının Adı Yok" (1988) filmlerinin senaryolarında Necati Cumalı, Latife Tekin, Murathan Mungan, Erhan Bener ve Duygu Asena gibi önemli edebiyatçıların imzası vardır. Yine o dönemde Ömer Kavur'un çektiği "Kırık Bir Aşk Hikâyesi" (1981) ve Feyzi Tuna'nın çektiği "Seni Kalbime Gömdüm" (1982) Selim İleri'nin, Şerif Gören'in çektiği "Kurbağalar" (1985) Osman Şahin'in, Yusuf Kurçenli'nin çektiği "Gramofon Avrat" (1987) Sabahattin Ali'nin, Başar Sabuncu'nun çektiği "Asılacak Kadın" (1986) Pınar Kür'ün, Süreyya Duru'nun

çektiği "Ada" (1988) Peride Celal'in eserlerinden uyarlanmıştır.

Yine 1980'li yıllarda sıkça sinemada görülen varoluşçu, birey ve bireyin iç dünyası üzerine kurulu hikâyeler de sinema ve edebiyat ilişkisinin bir başka yansıması olarak karşımıza çıkar. Bu noktada özellikle Ömer Kavur'un filmleri dikkat çekmektedir. Kavur'un Yusuf Atılgan'ın "Anayurt Otel" (1987) adlı eserinin aynı adlı uyarlamasıyla Orhan Pamuk'un eserinden uyarladığı "Gizli Yüz" (1991) bu konuda ilk akla gelen filmlerdir. Ömer Kavur ayrıca "Ah Güzel İstanbul" (1981) filminde Füzûlan'la, "Yusuf ile Kenan" da (1979) ise Onat Kutlar'la çalışır.

Türkiye sinemasının edebiyatla kurduğu bağın 1990'lı yıllarla beraber zayıfladığı söylenebilir. Bu değişimin en temel nedeni özellikle 1980'li yıllardan itibaren giderek düşen film üretimidir. Çekilen filmlerin sayısının azalması edebiyat uyarlamalarında da azalmaya yol açmıştır. 2000'li yıllarla beraber üretimde 1990'lı yıllara göre bir artış olsa da sinemaya aktarılan edebiyat eserlerinin sayısı çok fazla değildir. Buna rağmen aynı dönemde televizyon, edebiyattan daha fazla yararlanma yoluna gitmiş ve Reşat Nuri Güntekin, Halit Ziya Uşaklıgil gibi isimlerin eserleri televizyon yapımlarına dönüşmüştür. Tamamıyla seyirciyi kazanmak için atılan adımların bu yapımlar açısından olumlu sonuçları olmuştur.

Sonuç olarak, Türkiye'de sinema ve edebiyat arasında başlangıç döneminden itibaren bir ilişki olagelmıştır. Dönem dönem artan bu ilişki sinemaya hem daha nitelikli filmler hem de yetenekli yazarlar kazandırmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren sinema ve edebiyat arasındaki ilişkinin zayıflamasının farklı nedenleri vardır. Bu noktanın ayrıntılı bir biçimde incelenmesi ve ilişkinin güçlendirilmesinin ilerleyen dönemde Türkiye sinemasına fayda sağlayacağı açıktır.

KÜLTÜR HANE'DE SİNEMA'DAN ÖNERİLER

• Aysel Bataklı Damın Kızı

Aysel Bataklı Damın Kızı: Senaryosunu, İsveçli yazar Selma Lagerlöf'ün bir hikâyesinden yola çıkarak Nazım Hikmet yazmıştır. Muhsin Ertuğrul'un yönettiği filmin başrollerinde Cahide Sonku ve Talat Arıtemel vardır. Türkiye sinemasında çekildiği dönemde çok ses getiren yapımlarındandır.

• Gurbet Kuşları

Halit Refiğ'in 1964 yılında çektiği filmin senaryosu Orhan Kemal'e aittir. Film toplumcu gerçekçi sinemanın önemli temsilcilerinden biri olmuş ve sonraki dönemde pek çok yazar ve yönetmen ve oyuncuyu etkilemiştir.

• Hakkâri'de Bir Mevsim

Erden Kırıl tarafından çekilen filmde sürgün olarak Hakkâri'ye giden bir öğretmenin orada geçirdiği bir kışı izleriz. Filmin senaryosunu Ferrit Edgü ve Onat Kutlar beraber kaleme almıştır.

• Bizim Büyük Çaresizliğimiz

Çok genç yaşta kaybettiğimiz yönetmen Seyfi Teoman'ın Barış Bıçakçın'ın aynı adlı romanından uyarladığı film son dönem Türkiye sinemasının dikkat çekici yapımlarından biri. Bulursanız kaçırmayın...

MEHMET FATİH TRAŞ KÜTÜPHANESİ

Birgül İmece

Elinizi attığınız her kitap, içinde ulaşmak istediğiniz bilgilerin yanında bir de birilerine ait hikayelerle açılıyor olacak size. Bu kütüphanenin durmadan atan bir kalbi var, elini uzatsan kitaplara, duyabileceğin bir kalbi. Mehmet Hoca'nın kalbi her rafta, her kitap kapağında atıyor hala...

Canım arkadaşım Lütfi'nin Mehmet Hoca için dile getirdiği sözle başlamak istiyorum: "Paul Eluard'ın Gabriel Peri'ye yazdığı şiirle hatırlayacağım seni çocuk... Yaşatacağım kalbimin en derininde, bilincimde, eylemimde..." o şiirin içinde şu mısralarla parlıyor inat, aşk ve saygı:

*"insanı yaşatan kelimeler vardır
hani Yunmuş arınmış sözler
sıcaklık diyelim güven diyelim
mesela aşk adalet hürriyet kelimesi
çocuk kelimesi insanlık kelimesi gibi
ve bazı çiçeklerin ülkelerin ismi
mesela yiğitlik kardeşlik arkadaşlık
çalışma kelimesi gibi
sonra bazı kadınların bazı dostların ismi
bizim peri de onların arasında"*

27 Şubat 2017'de aramızdan ayrılan Mehmet Fatih Traş'ın anısı tüm sevenleriyle birlikte olduğu gibi adı da, aynı dönemde Kültürhane'nin büyük bir parçası olarak kurulan kütüphanenin adı olarak yaşamaya devam ediyor. "Mehmet Fatih Traş Kütüphanesi" olarak ilan edilen bu kütüphane o dönemde, KHK ile görev yerlerinden uzaklaştırılan Mersin Üniversitesi hocalarının kitaplarından oluşan bir kütüphane iken, 2017'den bu yana sürgündeki hocaların öğrencileri de dahil olmak üzere her yerden ve herkesten gelen kitap katkılarıyla daha da büyüdü ve büyümeğe devam ediyor. Kütüphaneye hediye edilen neredeyse her kitabın içinde umut ve

özlem dolu küçük bir not, kurutulmuş bir çiçek, el yapımı bir ayraç ile karşılaşmak mümkün ve bununla beraber her rafta Mehmet Fatih Traş'ın kırgınlığı, sürgündekilerin hasreti, annesi sürgünde çocuğun şaşkınlığı, çok uzak yerlerden uzanan ellerin heyecanı, inadı ve anneannemin bitmeyen duası. İşte bu yüzden elinizi attığınız her kitap, içinde ulaşmak istediğiniz bilgilerin yanında bir de birilerine ait hikayelerle açılıyor olacak size.

Yaşayan kütüphane demek boşuna değil. Bu kütüphanenin durmadan atan bir kalbi var, elini uzatsan kitaplara, duyabileceğin bir kalbi. Mehmet Hoca'nın kalbi her rafta, her kitap kapağında atıyor hala...

Yaklaşık 13 bin kitabın, ansiklopedinin, derginin, nadir eserlerin olduğu bir kapasiteye sahip bu kütüphane. Feminist politikadan endüstriyel futbola, iktisattan psikolojiye, kamu yönetiminden sanata, tarihten işletmeye, şiir ve edebiyattan sinemaya, reklamcılıktan tıpa, felsefeden ekolojiye kadar özellikle sosyal bilim alanında hatırı sayılır bir kapsama sahip. Tüm bu arşiv DEWEY onlu sınıflama sistemine bağlı olarak sınıflandırıldı ve buna göre yeni raf adlarıyla etiketlendi.

Bilimsel çalışma yapmak isteyen herkese kapılarını açan bu koca kütüphanede, Kültürhane'nin oluşturduğu bir uygulama ile var olan kitapları tespit edebilecek ve ödünç alabileceksiniz. Kütüphaneye üye olabilecek, kütüphanenin sessiz ortamında ve kitapların arasında Kültürhane'nin ikram ettiği çayınızı ya da kahvenizi yudumlayarak, bu büyük hikayenin bir parçası olarak çalışmalarınızı yapabileceksiniz.